

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Vihreät väittämät- direktiiviehdotus

Webinaari: Mitä vihreiden väittämien direktiiviehdotus
tarkoittaa yrityksille? 25.9.2023
Taina Nikula, YM

Yli puolet vihreistä väittämistä epämääräisiä

53%

EU:n markkinoilla **53 % vihreistä väittämistä on joko epämääräisiä, huonosti perusteltuja tai harhaanjohtavia.** Vihreistä väittämistä 40 % on perustelemattomia.

230

EU:ssa on **noin 230 ympäristömerkkiä.** Kuluttajat eivät tunnista eroa kolmannen osapuolen todentamien sertifiointijärjestelmien ja yritysten ns. oman sertifiointin välillä.

1/2

Ympäristömerkkijärjestelmissä lähes puolessa on puutteita läpinäkyvyydessä ja valvonnassa.

Nykytilanne: harhaanjohtava markkinointi on laitonta

- **Harhaanjohtava markkinointi on kuluttajasuojalain vastaista** silloin, jos markkinoinnista syntyy kuluttajalle virheellinen kokonaiskuva tuotteen tai palvelun ympäristöystävällisyydestä. Väitteiden on oltava selviä, täsmällisiä ja ymmärrettäviä ja yrityksillä on oltava näyttöä niiden tueksi.
  - Suomessa kuluttaja-asiamies ja kuluttajaneuvonta saavat vuosittain kymmeniä tuhansia ilmoituksia ja yhteydenottoja. Kuluttaja-asiamies käyttää saamiaan tietoja valitessaan valvonnan kohteita.
  - Kuluttaja-asiamies voi puuttua myös oma-aloitteisesti havaitsemiinsa ongelmiin. Kuluttaja-asiamies valitsee valvonnan kohteeksi asioita priorisointiperiaatteidensa perusteella.
- **Direktiiviehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi** on neuvotteluissa. Sen tavoitteena on antaa kuluttajille mahdollisuus tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja näin edistää kestävämpää kulutusta. Tavoitteena on myös puuttua harhaanjohtaviin ympäristöväitteisiin ja kestävyysmerkintöihin.
  - Se on puitesäännös kuluttajansuojalle, joka mm. muuttaa kahta EU:n kuluttajansuojadirektiiviä: direktiiviä sopimattomista kaupallisista menettelyistä (2005/29/EY) sekä ns. kuluttajaoikeusdirektiiviä (2011/83/EU).

Tavoitteena viherpesun ja harhaanjohtavien ympäristöväittämien estäminen

- **Direktiiviehdotuksen tavoitteena on antaa kuluttajille ja muille toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa** tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää viherpesua.
- **Soveltamisalan ulkopuolelle** suljettaisiin EU:n ympäristömerkki sekä ympäristöväittämät ja ympäristömerkit, joista säädetään voimassaolevassa EU:n lainsäädännössä.
  - ekosuunnitteludirektiivi, rakennustuoteasetus, luomutuoteasetus, energiamerkintä sekä asetusehdotus kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta.
- **Direktiiviehdotus ei koske** alle 10 työntekijän (mikro)yrityksiä ja yrityksiä, joiden liikevaihto on alle 2 milj. € .

Tieteellinen näyttö ja ennakkoon todentaminen

- Yritysten tulee perustaa ympäristöväitteensä **tieteelliseen näyttöön**. Väittämissä on otettava huomioon tuotteen koko elinkaari ja keskeiset ympäristövaikutukset (artikla 3);
- Väittämät tulisi **todentaa ennakkoon kolmannella osapuolella**, jotta yritys voi esittää niitä tuotteestaan, palvelustaan tai toiminnastaan. Todentajan tulee olla arviointilaitos, joka on akreditoitu asetuksen 765/ 2008 mukaisesti (artikla 11);
- Jatkossa **vain EU:n laajuiset, hyväksytyt ympäristömerkit olisivat sallittuja** ja ympäristömerkintäjärjestelmille olisi vähimmäisvaatimukset (artiklat 7-8);
- Jäsenvaltioiden tulee nimetä **kansallinen toimivaltainen viranomainen** tai viranomaisia valvomaan direktiivin toimeenpanoa ja ympäristöväittämien käyttöä (artikla 13);
- Harhaanjohtavista väittämistä voi myös **valittaa**. Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt tai organisaatiot, joilla unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaan on oikeutettu etu, on oikeus tehdä perusteltuja valituksia toimivaltaiselle viranomaiselle (Artikla 16).
- Jäsenvaltion on säädettävä tehokkaista ja oikeasuhtaisista **sanktioista**. Käytettävissä on mm. seuraamusmaksu, rikkomuksella saadun hyödyn konfiskointi, rikkojan määräaikainen sulkeminen julkisten hankintojen ulkopuolelle (artikla 17).

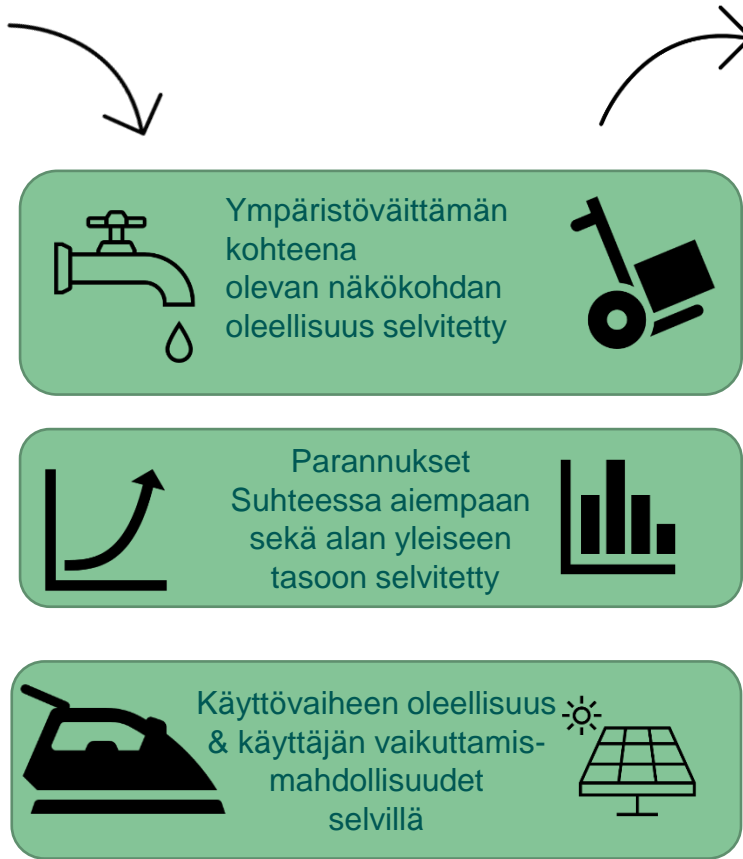
Ympäristöväittämien perustelemine

- Direktiiviehdotus edellyttää, että yritykset noudattavat tiettyjä minimikriteereitä tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten todentamisessa ja viestinnässä.
- Yritysten tuotteita ja palveluita koskevien ympäristöväittämien on:
  - perustuttava **tieteelliseen näyttöön**;
  - otettava huomioon tuotteen **koko elinkaari** sekä keskeiset ympäristövaikutukset;
  - osoitettava **”lisäarvo”** – ei riitä tuote täyttää lainsäädännön vaatimukset ao. tuoteryhmälle tai sektorille;
  - **erotettava mahdolliset kasvihuonekaasupäästöhyvitykset** omista kasvihuonekaasupäästöistä;
  - **osoitettava positiiviset sekä mahdolliset haitalliset vaikutukset** ilmastonmuutokseen, resurssien käyttöön ja kiertotalouteen, vesi- ja meriresurssien kestävään käyttöön, saastumiseen, biodiversiteettiin, eläinten hyvinvointiin ja ekosysteemeihin;
  - sisällytettävä **ensisijaista ympäristötietoa** ja milloin sitä ei ole saatavissa tietoa keskivertotuotteen ympäristövaikutuksista.
- Väittämät tulisi **todentaa ennakkoon kolmannella osapuolella**, jotta yritys voi esittää niitä tuotteestaan, palvelustaan tai toiminnastaan.

Ympäristömerkintäjärjestelmille vähimmäisvaatimukset

- **Ympäristömerkkijärjestelmät on todennettava** riippumattomalla kolmannella taholla artiklan 10 mukaisesti.
- **Vain EU:ssa vahvistetut ympäristömerkit** voivat tehdä ympäristöväittämiä.
- **Ympäristömerkintäjärjestelmälle asetettuja vaatimuksia:**
  - informaatio liittyen sen omistukseen, päätöksentekoon ja tavoitteisiin on helposti ja ilmaisesti saatavilla;
  - liittymisehdot kohtuullisia verrattuna yritysten kokoon;
  - vaatimusten perustana olevan asiantuntemuksen laatu;
  - valitusten käsittelymekanismi ja valvontamekanismi.

Ympäristöväittämien todentaminen

Verifiointi

Vaikutukset

- Yrityksille:
  - Ehdotuksen odotetaan **tasapuolistavan yritysten välisiä toimintaedellytyksiä**.
  - Merkintöjen avoimuuden ja uskottavuuden varmistamisesta **yrityksille aiheutuu lisäkustannuksia**.
  - Jäsenvaltioiden tulisi myös ottaa käyttöön sopivia keinoja tukea pieniä ja keskisuuria yrityksiä direktiivin vaatimusten noudattamisessa.
- Kuluttajille:
  - Komissio arvioi ehdotuksen hyödyttävän kuluttajia tarjoamalla heille luotettavampaa tietoa, jotta he voivat tehdä **parempia päätöksiä kestävämpien tuotteiden valinnassa**.
  - Toimenpiteiden odotetaan paremmin **suojelevan kuluttajia** epäreiluilta kaupallisilta käytännöiltä, lisäävän merkintöjen läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta.
  - Direktiiviehdotus voi **levittää kestäviä tuotantotapoja** eri kokoisiin yrityksiin.
- Direktiiviehdotus tarkoittaisi **uusia viranomaistehtäviä** väitteiden valvomiseksi ja raportoimiseksi sekä valitusten käsittelemiseksi.

Direktiiviehdotus vihreistä väittämistä
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A0166%3AFIN>

